

Härfågel

Numera tillfällig häckfågel som räknas som utdöd i Sverige. Förekom sparsamt i främst de sydöstra delarna av landet fram till början av 1900-talet men har sedan dess bara häckat oregelbundet. Flest häckningar har hittats i Blekinge, på Öland och Gotland, men häckningsfynd finns i flera län upp till Västmanland. Främst knuten till omväxlande jordbrukslandskap med mycket betesmarker. De flesta häckningar sker inte i skogsmark. Flyttfågel.

Rödlistestatus 2015: Regionalt utdöd (RE)

Populationsutveckling:

1980–2012: häckade årligen 1986-2001

2001–2012: tillfälliga häckningar

Fågeldirektivet: Nej

Ekologiska krav

Härfågeln föredrar småskaliga odlingslandskap med välhävdade ängs- och hagmarker omväxlande med skogsdungar, trädbevuxna stenmurar eller liknande. Boet placeras på låg höjd i håligheter, t.ex. i en stenmur, byggnad eller naturliga trädhål. Den kan också häcka i hackspettshål (gröngöling) eller i holkar. Härfågeln söker föda i öppen terräng, där den tar större insekter på marken i lågvuxen vegetation eller i bar jord.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Häckningar av härfågel är så ovanliga att man innan skogsbruksåtgärder vid häckningar eller misstänkta häckningar alltid ska kontakta naturvårdsexpertis på Skogsstyrelsen. Ett besök i fält behöver göras för att i detalj diskutera hänsyn och lämpligt skydd för det aktuella boet.

Skogliga åtgärder bör inte genomföras i närheten av boet.

Skogsvårdslagen säger

- Spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd (SKSFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. äldre hassellundar, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna en kantzon mot kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Det är förbjudet att omvandla bestånd med ädellövskog till annan skog. Om man avverkar, förutom vid röjning eller gallring, ska man anlägga ny ädellövskog på området (SVL 25 §).

Indikator på skyddsvärd skog

Härfågeln är inte en indikatorart på skyddsvärda skogsmiljöer.

Foto: AÖ Anita Öckner

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Regional tillämpning

Arten är överallt sällsynt och oregelbunden, det är inte aktuellt med särskild regional tillämpad hänsyn.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Erfarenheter från kontinenten visar att härfågeln gärna accepterar särskilda holkar. Antalet lämpliga boplatser kan vara begränsande i många områden.
- Kännedom om häckningar av härfågel ska inte spridas för att inte riskera onödiga störningar.

Lästips

Artfakta för härfågel. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/100143>